SUN’IY INTELLEKTNING NEMIS TILINI O‘RGANISHDAGI O‘RNI

Amriyeva Zarina Zarifovna
Samarqand davlat
chet tillari instituti
Roman-german tillari
fakulteti nemis tili yo’nalishi
2401- guruh talabasi
Ilmiy rahbar: Pirimqulova Sadoqat

Annotatsiya

Ushbu maqolada sun’iy intellekt texnologiyalarining nemis tilini o‘rganish jarayonidagi ahamiyati, afzalliklari va kamchiliklari tahlil qilinadi. Hozirgi kunda raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt dasturlari xorijiy tillarni o‘rganishda muhim vositaga aylanib bormoqda. Ayniqsa, nemis tilini o‘rganayotgan yoshlar turli mobil ilovalar, onlayn platformalar va sun’iy intellekt asosidagi dasturlardan samarali foydalanmoqda. Maqolada sun’iy intellektning grammatika, talaffuz, lug‘at boyligini oshirish hamda mustaqil ta’limdagi roli yoritilgan.

В данной статье анализируются значение, преимущества и недостатки технологий искусственного интеллекта в процессе изучения немецкого языка. В настоящее время цифровые технологии и программы на основе искусственного интеллекта становятся важным инструментом в изучении иностранных языков. Особенно молодые люди, изучающие немецкий язык, эффективно используют различные мобильные приложения, онлайн-платформы и программы, основанные на искусственном интеллекте. В статье освещается роль искусственного интеллекта в изучении грамматики, улучшении произношения, расширении словарного запаса, а также в организации самостоятельного

обучения.

This article analyzes the importance, advantages, and disadvantages of artificial intelligence technologies in the process of learning the German language. Nowadays, digital technologies and artificial intelligence programs are becoming important tools in learning foreign languages. In particular, young people learning German effectively use various mobile applications, online platforms, and AI-based programs. The article highlights the role of artificial intelligence in learning grammar, improving pronunciation, increasing vocabulary, and supporting independent learning.

Kalit so‘zlar

Sun’iy intellekt, nemis tili, xorijiy til, ta’lim texnologiyalari, ChatGPT, onlayn ta’lim, raqamli ta’lim, grammatika, talaffuz, til o‘rganish.

Bugungi kunda texnologiyalar juda tez rivojlanmoqda va inson hayotining barcha sohalariga kirib bormoqda. Ayniqsa, sun’iy intellekt zamonaviy dunyoning eng muhim yutuqlaridan biri sifatida e’tirof etilmoqda. Sun’iy intellekt — bu inson fikrlash faoliyatini taqlid qiluvchi va turli vazifalarni mustaqil bajara oladigan texnologiyalar tizimidir. Hozirgi kunda u tibbiyot, iqtisodiyot, sanoat hamda ta’lim sohalarida keng qo‘llanilmoqda.

Ta’lim tizimida ham sun’iy intellektning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Ayniqsa, xorijiy tillarni o‘rganishda turli onlayn platformalar, mobil ilovalar va aqlli dasturlar keng foydalanilmoqda. Bu esa o‘quvchilarga istalgan joyda va qulay vaqtda bilim olish imkoniyatini yaratmoqda.

So‘nggi yillarda yoshlar orasida nemis tilini o‘rganishga bo‘lgan qiziqish sezilarli darajada oshdi. Buning asosiy sabablaridan biri Germany da ta’lim olish, ishlash va xalqaro imkoniyatlarga ega bo‘lish istagidir. Nemis tilini o‘rganish jarayonida esa sun’iy intellekt texnologiyalari muhim yordamchi vosita bo‘lib xizmat qilmoqda.

Mazkur maqolada sun’iy intellektning nemis tilini o‘rganishdagi o‘rni, uning afzalliklari, imkoniyatlari hamda ayrim kamchiliklari haqida batafsil so‘z yuritiladi.

Sun’iy intellekt va xorijiy tillarni o‘rganish

Hozirgi davrda raqamli texnologiyalar ta’lim tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ayniqsa, xorijiy tillarni o‘rganishda sun’iy intellekt asosidagi dasturlar va onlayn platformalarning o‘rni juda katta. Avvallari til o‘rganish asosan kitoblar va o‘qituvchilar yordamida amalga oshirilgan bo‘lsa, bugungi kunda mobil ilovalar, virtual kurslar va aqlli dasturlar bu jarayonni ancha osonlashtirdi.

Sun’iy intellekt texnologiyalari foydalanuvchilarning bilim darajasini tahlil qilib, ularga mos topshiriqlar va mashqlarni tavsiya qiladi. Bu esa o‘quv jarayonining samaradorligini oshiradi. Masalan, ayrim dasturlar foydalanuvchining xatolarini avtomatik aniqlaydi va ularni to‘g‘rilash bo‘yicha tavsiyalar beradi. Natijada o‘quvchi o‘z ustida mustaqil ishlash imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Xorijiy tillarni o‘rganishda onlayn platformalarning rivojlanishi ham katta ahamiyatga ega. Internet orqali dars ko‘rish, audio va video materiallardan foydalanish, virtual suhbatlarda qatnashish imkoniyatlari kengaydi. Ayniqsa, nemis tilini o‘rganayotgan yoshlar uchun bu juda qulay hisoblanadi. Chunki ular istalgan joyda va istalgan vaqtda bilim olish imkoniga ega bo‘lishmoqda.

Shuningdek, sun’iy intellekt yordamida tarjima qilish, talaffuzni tekshirish va matnlarni tahlil qilish imkoniyatlari ham rivojlanmoqda. Bu esa til o‘rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Shu sababli bugungi kunda sun’iy intellekt xorijiy tillarni o‘rganishda muhim vositalardan biri sifatida qaralmoqda.

Nemis tilini o‘rganishda sun’iy intellektning afzalliklari

Bugungi kunda sun’iy intellekt texnologiyalari nemis tilini o‘rganishda katta qulayliklar yaratmoqda. Turli mobil ilovalar, onlayn platformalar va aqlli dasturlar orqali o‘quvchilar tilni tezroq va samaraliroq o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda.

Ayniqsa, grammatika, talaffuz va lug‘at boyligini oshirishda sun’iy intellekt muhim yordamchi vosita sifatida xizmat qilmoqda.

Birinchidan, sun’iy intellekt nemis tili grammatikasini o‘rganishda katta yordam beradi. Nemis tilida artikllar, zamonlar va gap tuzilmalari murakkab hisoblanadi. AI dasturlari esa foydalanuvchi yozgan matndagi grammatik xatolarni aniqlab, to‘g‘ri variantlarni tavsiya qiladi. Bu esa o‘quvchining xatolar ustida ishlashiga va bilimini mustahkamlashiga yordam beradi.

Ikkinchidan, sun’iy intellekt lug‘at boyligini oshirish imkonini beradi. Maxsus dasturlar yangi so‘zlarni tarjimasi, talaffuzi va qo‘llanilishi bilan birga o‘rgatadi. Shuningdek, interaktiv testlar va mashqlar orqali o‘quvchilar yangi so‘zlarni tezroq eslab qoladi.

Uchinchidan, talaffuzni yaxshilashda ham sun’iy intellektning o‘rni katta. Ko‘plab ilovalar foydalanuvchining talaffuzini tekshiradi va xatolarini ko‘rsatadi. Ayniqsa, nemis tilidagi murakkab tovushlarni to‘g‘ri aytishda bu texnologiyalar juda foydalidir.

Bundan tashqari, sun’iy intellekt mustaqil ta’lim olish imkoniyatini yaratadi. O‘quvchilar o‘qituvchisiz ham turli mashqlar bajarishi, matnlar yozishi va suhbat mashqlari qilishi mumkin. Bu esa vaqtni tejaydi hamda til o‘rganish jarayonini yanada qulay qiladi.

Shunday qilib, sun’iy intellekt nemis tilini o‘rganishda samarali va zamonaviy vosita hisoblanadi. U o‘quvchilarning bilim olish jarayonini osonlashtirib, til ko‘nikmalarini rivojlantirishga katta yordam bermoqda.

ChatGPT va boshqa AI dasturlarining roli ChatGPT

Hozirgi kunda sun’iy intellekt asosidagi dasturlar xorijiy tillarni o‘rganishda keng qo‘llanilmoqda. Ayniqsa, ChatGPT kabi zamonaviy dasturlar nemis tilini o‘rganayotgan yoshlar uchun juda foydali vositaga aylandi. Ushbu dasturlar foydalanuvchilarga matn yozish, tarjima qilish, grammatikani tushuntirish va suhbat

qurishda yordam beradi.

ChatG

ChatGPTnemis tilida dialoglar tuzish va speaking mashqlarini bajarishda katta imkoniyat yaratadi. Foydalanuvchilar sun’iy intellekt bilan nemis tilida suhbat qurib, o‘z nutq ko‘nikmalarini rivojlantirishi mumkin. Bu esa til o‘rganishda ishonchni oshiradi va amaliy tajriba beradi.

Bunda

ChatGPTtashqari, AI dasturlari grammatika va yozuvdagi xatolarni aniqlashda ham muhim rol o‘ynaydi. O‘quvchilar yozgan matnlarni tekshirib, xatolarini ko‘rishi va ularni to‘g‘rilashi mumkin. Bu esa yozish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Sun’i

ChatGPTintellekt tarjima qilish jarayonida ham keng qo‘llaniladi. Foydalanuvchilar nemis tilidagi matnlarni tez va qulay tarzda tarjima qilishi mumkin. Shu bilan birga, AI dasturlari yangi so‘zlarning ma’nosi va qo‘llanilishini tushuntirib beradi.

Yana

ChatGPTr muhim jihat shundaki, sun’iy intellekt imtihonlarga tayyorlanishda yordam beradi. Masalan, o‘quvchilar testlar ishlashi, speaking mavzulariga javob tayyorlashi va turli mashqlar bajarishi mumkin. Bu esa nemis tilini o‘rganish jarayonining samaradorligini oshiradi.

Shund

ChatGPTqilib, ChatGPT va boshqa AI dasturlari nemis tilini o‘rganishda zamonaviy va samarali yordamchi vosita bo‘lib xizmat qilmoqda.

Sun’iy intellektning kamchiliklari

Sun’iy intellekt nemis tilini o‘rganishda juda ko‘p qulayliklar yaratishiga qaramay, uning ayrim kamchiliklari ham mavjud. Har qanday texnologiya kabi, sun’iy intellekt ham to‘liq mukammal emas va undan noto‘g‘ri foydalanish muammolarga olib kelishi mumkin.

Birinchi kamchiliklardan biri — texnologiyaga ortiqcha bog‘lanib qolishdir. Ba’zi o‘quvchilar o‘z fikrini mustaqil yozish yoki gapirish o‘rniga doim sun’iy intellektga tayanib qolishadi. Bu esa ularning mustaqil fikrlash va ijodkorlik qobiliyatini susaytiradi.

Ikkinchidan, sun’iy intellekt har doim ham to‘g‘ri ma’lumot bermasligi mumkin. Ba’zi hollarda grammatik yoki tarjima xatolari uchraydi. Ayniqsa, murakkab gap tuzilmalari yoki noaniq savollarda AI noto‘g‘ri javob berishi ehtimoli mavjud.

Uchinchidan, sun’iy intellektdan haddan tashqari foydalanish jonli muloqotni kamaytiradi. Tilni mukammal o‘rganish uchun real insonlar bilan suhbat qilish juda muhim. Faqatgina kompyuter bilan ishlash esa bu ko‘nikmani to‘liq rivojlantirmasligi mumkin.

Shuningdek, ba’zi o‘quvchilar sun’iy intellektni tayyor javob beruvchi vosita sifatida ishlatib, o‘z ustida yetarlicha ishlamay qo‘yishi mumkin. Bu esa o‘qish sifatining pasayishiga olib keladi.

Shu sababli, sun’iy intellektdan foydalanishda me’yorni saqlash juda muhim. U faqat yordamchi vosita sifatida ishlatilishi kerak, asosiy bilim esa o‘quvchining o‘z mehnati orqali shakllanishi lozim.

Germaniya va O‘zbekistonda raqamli ta’lim rivoji

So‘nggi yillarda raqamli ta’lim tizimi dunyoning ko‘plab mamlakatlarida tez rivojlanib bormoqda. Ayniqsa, sun’iy intellekt va internet texnologiyalari ta’lim

jarayonini tubdan o‘zgartirmoqda. Bu jarayonda Germany va Uzbekistan ham faol ishtirok etmoqda.

Germaniyada raqamli ta’lim juda yuqori darajada rivojlangan. Ko‘plab universitetlar va maktablarda onlayn platformalar, virtual darslar va sun’iy intellekt asosidagi o‘quv tizimlari keng qo‘llaniladi. Talabalar darslarni masofadan turib ham o‘qishi, elektron resurslardan foydalanishi va interaktiv topshiriqlarni bajarishi mumkin. Bu esa ta’lim sifatini yanada oshiradi va o‘quv jarayonini zamonaviylashtiradi.

O‘zbekistonda ham so‘nggi yillarda raqamli ta’limga katta e’tibor qaratilmoqda. Maktab va universitetlarda internet resurslari, elektron darsliklar va onlayn platformalardan foydalanish kengayib bormoqda. Ayniqsa, xorijiy tillarni o‘rganishda mobil ilovalar va sun’iy intellekt asosidagi dasturlar faol qo‘llanilmoqda. Bu esa o‘quvchilarga mustaqil o‘qish va qo‘shimcha bilim olish imkonini beradi.

Shuni aytish mumkinki, Germaniya tajribasi O‘zbekiston uchun muhim namuna bo‘lib xizmat qilmoqda. Har ikki mamlakatda ham ta’limni raqamlashtirish va sun’iy intellektdan foydalanish kelajakda yanada rivojlanishi kutilmoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sun’iy intellekt zamonaviy ta’lim tizimining eng muhim vositalaridan biri hisoblanadi. U nemis tilini o‘rganish jarayonini ancha oson, tez va samarali qiladi. Grammatikani tushunish, yangi so‘zlarni o‘rganish, talaffuzni yaxshilash va mustaqil mashq qilishda sun’iy intellekt katta yordam beradi.

Shu bilan birga, sun’iy intellektdan oqilona foydalanish muhimdir. U o‘qituvchi yoki real muloqot o‘rnini to‘liq bosa olmaydi, balki faqat yordamchi vosita sifatida xizmat qiladi. O‘quvchi o‘z bilimini mustahkamlash uchun mustaqil ishlashi va jonli muloqotdan ham foydalanishi kerak.

Umuman olganda, sun’iy intellekt kelajak ta’limining ajralmas qismi bo‘lib,

ayniqsa xorijiy tillarni o‘rganishda katta imkoniyatlar yaratadi. Uning rivojlanishi bilan nemis tilini o‘rganish yanada qulay va samarali bo‘lishi shubhasiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati ChatGPT platformasi

1. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim tizimi o‘quv qo‘llanmalari – “Zamonaviy pedagogika va raqamli ta’lim”.ChatGPT platformasi

2. Harmer, J. *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Education.ChatGPT platformasi

3. Richards, J.C. & Rodgers, T.S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.ChatGPT platformasi

4. Duden Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. Duden Verlag.

5. Goethe-Institut materiallari – “Deutsch lernen mit digitalen Medien”.

6. Cambridge University Press – *Artificial Intelligence in Education* ilmiy maqolalar to‘plami.

7. O‘zbekistonda raqamli ta’lim rivoji bo‘yicha rasmiy internet manbalar (edu.uz va boshqalar).

8. Internet resurslar: ChatGPT platformasi va boshqa sun’iy intellekt asosidagi ta’lim ilovalari.